

**Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission**

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2007

LITHUANIAN

HIGHER LEVEL

**Thursday, 7th June
Afternoon 1.30 p.m to 4.30 p.m**

Atsakykite į visus 1, 2, 3 dalyse pateiktus klausimus aiškia ir taisyklinga lietuvių kalba

Jurga Ivanauskaitė. "Laiškas žmonijai"

1. "Mano likimas mėgsta pokštus ir paradoksus. Pokštauti jam ypač patinka gruodžio mėnesį. Užpernai, gruodžio 12-ąją, jau iškritus pirmajam sniegui, lemtis mane apdovanojo dviem ypatingais trofėjais: rytą sužinojau, kad sergu vėlyvos stadijos itin piktybiška sarkoma(1), o vakarop man pranešė, kad gavau Nacionalinę premiją. Tąsyk priėjau prie lango, pro ašarų miglą pažvelgiau į juodą, pasibaisėtinaai abejingą dangų ir pagrūmojau ten aukštybėse sėdintiems Nežinomiesiems, kurie mus, lyg marionetes, tampo už atsitiktinumų, sutapimų ir neišvengiamybės virvučių. Pašnabždomis išrėžiau, nors mieliau būčiau išrėkusi: "Šitai ne nežaidžiama!" Jokio atsako, žinoma, nesulaukiau. Supratau, kad ir toliau reikės gyventi. Būtent gyventi, o ne mirti, kad ir ką bylotų rūstūs, dievų funkcijas prisiėmusių onkologų konsiliumai. Pernai gruodis ir vėl pateikė dvi staigmenas: nugenvenau 12 unikalių mėnesių, jie man tikriausiai jau nebuvo skirti, ir tapau Metų Moterimi.
2. Esu įsitikinusi, kad garbingo Metų Moters titulo nusipelnė bet kuri vėžiu serganti mano pakeleivė, sutikta Santariškių klinikų orbitoje. Jos visos su šventu Jeanne'os d'Arc ryžtu grumėsi už būtį.
3. Kiekviena iš nebūties išplėšta diena tikrai yra ne mano nuopelnas. Dienas ir laiką mums dalija Dievas. Jei ką šiomet ir nuveikiau, tai išmokau elgtis su laiku. Kuo mažiau man jo lieka, tuo daugiau sugebu sutalpinti į kiekvieną valandą, minutę. Laiko kiekybė ir laiko kokybė yra du visiškai skirtingi dalykai. Akimirka gali būti ilgesnė ir puikesnė už šimtmetį.
4. (...)Filosofai ir antropologai pastebi, kad moderniosios civilizacijos piliečiai baugščiai slepiasi nuo nepaneigiamo, neatšaukiamo, nepermaldaujamo fakto, kad yra mirtingi. Pati mirtis irgi vis kruopščiau slepiama, tarsi būtų gėdinga. Nemažai ligonių gėdijasi net savo ligos - jei susirgai vėžiu, tarsi tarsi pažymėtas geltona žvaigžde ir atsiduri sveikųjų pasaulio užribyje. Mūsų visuomenėje dar labai gajį nuomonė, kad sunkus ligonis privalo žinoti savo vietą: palatą, tvankų merdėti pritaikytą kambarėlį ar urvą, į kokį traukiasi dvėsti sužeistas žvėris.
5. (...)Sako, kad sergantis žmogus tampa piktas. Jeigu ant ko nors ir pykstu, tai tik ant visų ką tik čia išvardytų menkystų. Sirgdama suvokiu, kad net labai sunkios ligos ėdamas žmogus gali gyventi pilnakraujį, turiningą gyvenimą. Kartais sergančiojo egzistencija tampa gal net vertesnė už įprastą sveikojo rutiną, nes staiga atsiradęs suvokimas, kad kiekviena diena yra didžiausia dovana, kokią tik įmanoma gauti, nuo buvimo pasaulyje nulupa daugybę nereikšmingų smulkmenų, kvailų įsitikinimų ir beprasmių įsipareigojimų. Būties ima švytėti, neretai spinduliuoja ir jos šeiminingas, nors gal tik jis ir dar keli artimieji žino masą tos kančios, kuria mokama už šią ypatingą šviesą.
6. Taip, taip, ligonis irgi gyvena, o ne tik serga ar ritasi mirties linkui. Suglumstu, kai kas nors nustemba, man patikinus, kad ne tik tįsau lovoje galvodama apie įkapes, bet turiu daugybę darbų, pramogų ir ateities planų. Kita vertus, sergantis - dar nereikia niekam tikęs. Kad ir kokia sunki liga, svarbiausia jos neįsileisti į savo sielą. Tada stebuklingas galias parodys ir kūnas. Aš pati apstulbstu stebėdama, kaip jis už mane grumiasi, kaip užgydo žaizdas po sunkiausių operacijų, kaip stengiasi, kad, netekusi vienos ar kitos savo fizinės detalės, pamažu prisitaikyčiau vėl gyventi taip, kaip man patinka.
7. Paradoksalu, bet būtent dabar iš tikrųjų pamilau savo kūną, nors anksčiau turėjau aibę kompleksų, o kartais tiesiog nekenčiau savo atspindžio veidrodyje. Pagaliau tapau pati sau graži. Net pamėgau fotografuotis, kaitalioti įvaizdžius, keisti šukuosenas (tai labai lengva, kai neturi plaukų) ar kelioms valandoms pasipuošti "haute couture"(2) drabužiais. Šitai stengiuosi atsidėkoti savo kantriam, darbščiam ir vis dar man labai ištikimam kūnui.
8. Jau girdžiu, kaip dvasingieji teisuoliai šaukia, kad mirštant reikia rūpintis savo siela. Tačiau ir kūnas man yra duotas Dievo. Būtent dabar išmokau save mylėti ir patikėjau, kad galiu būti mylima. Mylima tokia, kokia esu: silpna, neįgali, neretai - bejėgė, su daugybe randų, žaizdų ir netgi su vėžiu. Už tai, kad išdrįsau į save įsileisti meilę, esu be galo dėkinga visiems tiems drąsiems žmonėms, kurie nebijojo su manimi, sergančia, būti, man padėjo, mane palaikė, gelbėjo, globojo, guodė, stiprino, linksmino, džiugino, juokino, kurie mano gyvenimą darė ir tebedaro nuostabų. Ačiū, ačiū, ačiū!"

1. Sarkoma – piktybinis kaulų navikas (auglys, tumoras). Tai nekontroliuojamai besidauginančių ląstelių sankaupa, pakeičianti sveiką kaulinį audinį.
2. 2005 metais rašytoja apdovanojama Nacionaline premija
3. Moters žurnalas suteikė rašytojai Metų moters titulą
4. Haute couture – pranc. prašmatnūs, madingi drabužiai

I

(30 /100)

Remdamiesi tekstu atsakykite į pateiktus klausimus:

1. a) Kam adresuojamas šis laiškas? (2 taškai)
b) « lemtis mane apdovanojo dviem ypatingais trofėjais ». Kokiais trofėjais ? Ką reiškia žodis trofėjus? (3 taškai)
2. « Akimirka gali būti ilgesnė ir puikesnė už šimtmetį ». Ka reiškia šie autorės žodžiai ? (5 taškai)
3. Autorės nuomone, kaip « Nežinomieji » elgiasi su žmonėmis? (5 taškai)
4. Koks visuomenės požiūris į ligą? (5 taškai)
5. Kodėl, Jūsų manymu, autorė kuria ateities planus? (5 taškai)
6. Ko sirgdama išmoko autorė? (5 taškai)

II

(30/100)

Pakomentuokite šią ištrauką. Savo teiginius argumentuokite. (ne mažiau kaip 100 žodžių)

Kartais sergančiojo egzistencija tampa gal net vertesnė už įprastą sveikojo rutiną.

III

(40/100)

Rašinys

Pasirinkite vieną iš pasiūlytų temų ir parašykite rašinį. (apytiksliai 300 žodžių)

1. Gyvenimo grožis
2. Abejingumas žeidžia labiau nei neapykanta.